

Vedat Topçuođlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

ÇIRAKLIK VE MESLEKİ EĞİTİM İLKELERİ

USTA ÖĞRETİCİ EĞİTİMİ KURS PROGRAMI

- ▶ Çıraklık ve Mesleki Eğitim İlkeleri (4 ders)
- ▶ Eğitim Psikolojisi (3 ders)
- ▶ Eğitimde İletişim ve İletişim Araçları (4 ders)
- ▶ İş Güvenliği (4 ders)
- ▶ Atölye ve Meslek Dersleri Öğretim Metodları (8 ders)
- ▶ Meslek Analizleri ve Öğretim Programları Hazırlama (8 ders)
- ▶ İş Kalitesi ve Maliyet İlişkileri (4 ders)
- ▶ Öğretimde Ölçme ve Değerlendirme (3 ders)
- ▶ Sınav ve Değerlendirme (2 ders)

TOPLAM 40 DERS SAATİ

ÇIRAKLIK VE MESLEKİ EĞİTİM İLKELERİ

- Endüstri ve çeşitli iş kollarında ihtiyaç duyulan ara insan gücünü ve kalifiye teknik elemanı; üretim ve hizmet içerisinde eğiterek yetiştirmeyi hedeflemektir.

ÇIRAKLIK EĞİTİMİ VE MESLEKİ EĞİTİMİN AMAÇLARI

- ▶ 1. Çırak yaşında olup okul sistemi dışında bulunan gençlere temel meslek eğitimi vermek, bunları işe yerleştirmek.
- ▶ 2. Ülkemizin 2023 Eğitim Vizyonu ve Anayasamızda belirtilen Fırsat Eşitliği İlkesi gereği 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren meslek lisesi diploması almalarını sağlamak.
- ▶ 3. Çırak öğrenci sistemine girecek gençlerin uygun meslek seçimine rehberlik yapmak.
- ▶ 4. Geleceğini bir işyerinde çalışarak kurmaya çalışan gençlere çırak öğrenci sistemi yoluyla haftada en az 32 saat İşletmelerde Mesleki Eğitim vermek.

ÇIRAKLIK EĞİTİMİ VE MESLEKİ EĞİTİMİN AMAÇLARI

- ▶ 5. İş hayatı içinde bulunup gençleri eğitim süresince sosyal güvenlik şemsiyesi altına almak.
- ▶ 6. Ülke genelinde çeşitli mesleklerde kalfalık ve ustalık standardını belirlemek.
- ▶ 7. İş yerlerinde öğrenilemeyen iş ve işlemleri ders araç ve gereçleriyle zenginleştirilmiş laboratuvar atölyelerde öğretmek.
- ▶ 8. Kalfa ve ustaların meslek kurslarıyla mesleklerinde gelişmelerini sağlamak.

ÇIRAKLIK EĞİTİMİ VE MESLEKİ EĞİTİMİN AMAÇLARI

9. Ustaların işyerlerinde çırak öğrencilere sanatlarını daha iyi öğretmelerini sağlamak amacıyla Usta Öğreticilik kurslarıyla gelişmelerini sağlamak.

10. İş hayatında çalışma disiplinini sağlamak.

11. Eğitim kurumlarıyla iş hayatı arasında işbirliği geliştirmek iş hayatının belirli bir düzene bağlanmasına katkı sağlamak.

11. Yapılan işlerin teknolojisinin kalitesinin ve veriminin yükselmesini sağlamak.

3308 Sayılı MESLEKİ EĞİTİMİ KANUNU

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

Bu Kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemektir.

“Çırak”, çıraklık sözleşmesi esaslarına göre bir meslek alanında mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını iş içerisinde geliştirilen kişi,

“Kalfa”, bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bu meslekle ilgili iş ve işlemleri ustanın gözetimi altında kabul edilebilir standartlarda yapabilen kişi,

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

“Usta”, bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümlenebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişi,

“Usta Öğretici”, ustalık yeterliğini kazanmış; aday çırak, çırak, kalfa ile mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin iş yerindeki eğitiminden sorumlu, mesleki eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişi, olarak ifade edilir.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

“Meslek Alanı”, ortak özelliklere sahip birden fazla meslek dalını içeren; bilgi, beceri, tutum, davranış ve istihdam olanağı sağlayan alanı;

“Meslek Dalı”, bir meslek alanı içinde yer alan ve belirli konularda uzmanlaşmaya yönelik bilgi, beceri, tutum, davranış gerektiren ve istihdam olanağı sağlayan iş kollarından her birini;

“Tamamlayıcı Eğitim”, açık öğretim yoluyla eğitimi yapılamayan alan veya dallarda, mesleki ve teknik orta öğretim programlarını tamamlayamadan okuldan ayrılanlar ile yurtdışında öğrenim görenlerin denklik işlemleri sonucunda tespit edilen eksik meslek alan veya dal derslerini işletmelerde mesleki eğitim esaslarına göre tamamlamalarına imkân sağlayan eğitimi; ifade eder.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

Madde 10 – Mesleki eğitim merkezi programına çırak öğrenci olarak kayıt olabilmek için aşağıdaki şartlar aranır:

- ▶ a) En az ortaokul veya imam-hatip ortaokulu mezunu olmak.
- ▶ b) Bünyesi ve sağlık durumu gireceği mesleğin gerektirdiği işleri yapmaya uygun olmak.
- ▶ Tehlikeli ve çok tehlikeli işler veya özellik arz eden mesleklere alınacak çırakların öğrenim ve yaş durumu, ilgili kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça belirlenir.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ Bu Kanun kapsamında bulunan il ve mesleklerde faaliyet gösteren iş yerleri, Bakanlıkça tespit edilecek illerde ve meslek dallarında ondokuz yaşından gün almamış kişileri çıraklık sözleşmesi yapmadan çalıştıramazlar. Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının örgün eğitim programlarından mezun olanlar ve kalfalık belgesi sahipleri bu hükmün dışında tutulur.
- ▶ İşyeri sahibi, aday çırağı ve çırağı çalıştırmaya başlamadan önce bunların velisi veya vasisi veya reşit ise kendisi ile yazılı çıraklık sözleşmesi yapmak zorundadır.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- Çıraklık sözleşmesi; çırağın sözleşme süresi içinde reşit olması halinde, çırağın rızasıyla, işyeri sahibinin değişmesi halinde yeni işyeri sahibi aynı mesleği sürdürüyorsa ve rızasıyla devam eder, aynı mesleği sürdürmüyorsa sözleşme feshedilir. Fesih halinde çırağın önceki çalışmaları geçerli olup; yeni yapacağı çıraklık sözleşmesi ile çıraklık statüsünü devam ettirerek çıraklık süresini ve eğitimini tamamlar.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ Madde 14 – Çıraklığa bir deneme dönemi ile başlanır. Bu dönem mesleğin özelliğine göre bir aydan az, üç aydan fazla olamaz. Bu süre Bakanlıkça tespit edilir. Deneme döneminden sonra taraflar 10 gün içinde ilgili Mesleki Eğitim Merkezi müdürlüğüne başvurmadığı takdirde çıraklık sözleşmesi kesinleşir ve bu dönem çıraklık süresinden sayılır. Deneme döneminde ücret ödenir. Aday çıraklıktan çıraklığa geçenler deneme dönemini yapmış sayılırlar.
- ▶ Madde 15 – Aday çırak ve çırak almak için işyerinde usta öğretici bulunması şarttır.
- ▶ Madde 16 – Kalfa adayının mesleği ile ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına iş hayatınca kabul edilebilir seviyede sahip olup olmadığı kalfalık sınavı ile tespit edilir.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanunu kapsamındaki işyerlerinde çalışarak kalfa olanlar en az bir yıl o işyerinde çalışırlar.
- ▶ Bu sürenin sonunda işyerini değiştirmek isteyen kalfaya üç ay önce başvurmak kaydıyla, o işyeri çıkma izni verir.
- ▶ Çıkma izni olmadan başka işyerleri kalfayı işe alamazlar.
- ▶ On ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde beşinden az olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine beceri eğitimi, mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumu öğrencilerine staj ve tamamlayıcı eğitim yaptırır. Öğrenci sayısının tespitinde kesirler tam sayıya tamamlanır. Bu işletmeler mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumu öğrencilerine staj yaptırabilir.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ İşletmelerde beceri eğitimi gören öğrencilerin teorik eğitimi, mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletmelerin eğitim birimlerinde yapılır. Çalışma saatleri içinde yapılacak teorik eğitim haftada oniki saatten az olamaz. Bu eğitim yoğunlaştırılmak suretiyle de yapılabilir. Teorik eğitim günlerinde öğrenciler ücretli izinli sayılır.
- ▶ Aday çırak, çırak ve öğrencinin eğitimi sırasında işyerinin kusuru halinde meydana gelecek iş kazaları ve meslek hastalıklarından işveren sorumludur.
- ▶ Aday çırak, çırak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.
- ▶ Aday çırak, çırak ve işletmelerde mesleki eğitim gören öğrencilere işletmelerce her yıl tatil aylarında bir ay ücretli izin verilir. Ayrıca mazeretleri kabul edilenlere okul müdürlüğünün görüşü alınarak bir aya kadar ücretsiz izin de verilebilir.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ Madde 28 – a) Ustalık sınavı, adayın, kendi mesleğinde usta olarak çalışabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilir standartlara göre bağımsız olarak uygulayıp uygulayamadığını ölçmek amacı ile düzenlenir.
- ▶ b) Kalfaların, ustalık sınavlarına girebilmesi için ustalık eğitimini başarı ile tamamlamış olmaları gerekir.
- ▶ c) Kalfalık yeterliğini kazanmış olup mesleklerinde en az beş yıl çalışmış olanlar ustalık sınavlarına doğrudan katılabilirler.
- ▶ Bu sınavları başarı ile tamamlayanlara ustalık belgesi verilir. Ustalık belgesi bulunmayanlar usta unvanı ile çalışamaz ve çalıştırılmazlar.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir.
- ▶ Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açılışında, esnaf ve sanatkârlar ile tacirlerin kendilerinden veya işyerinde her bir meslek dalında çalıştırdıkları en az birer çalışanından ustalık belgesi ya da en az ön lisans diploması istemek zorundadır.
- ▶ Ustalık belgesi sahibi olanlar bu haklarını onsekiz yaşını tamamlayana kadar kullanamaz.
- ▶ Teknik lise mezunları veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının dört yıllık eğitim programlarından mezun olanlara, ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan, mesleklerinde bağımsız İşyeri Açma Belgesi verilir.
- ▶ Ustalık yeterliğini kazanmış olanlar Bakanlıkça açılacak iş pedagojisi kurslarını başarıyla tamamladıkları takdirde kendilerine usta öğreticilik belgesi verilir.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ Madde 37-Bakanlık, örgün eğitim sisteminden ayrılmış, istihdam için gerekli yeterlikle-re sahip olmayan kişileri iş hayatında istihdam imkanı olan görevlere hazırlamak amacıyla meslek kursları düzenler. Kurslara katılanlar kursa devam ettikleri sürece bu Kanunun çırak ve öğrencilere verdiği haklardan yararlanırlar.
- ▶ Madde 41-Bu Kanun hükümlerine göre Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarının dışında kamu ve özel kurum ve kuruluşlarında yapılan aday çırak, çırak ve kalfaların eğitimi ile işletmelerde yapılan mesleki eğitim, öğrencilerin bu eğitiminden sorumlu işletmelerin bağlı olduğu oda veya birliklerin temsilcilerinin katılımı ile Bakanlıkça; iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenir. Denetimle ilgili raporlar valiliğe verilir. Raporlarda belirtilen hususlar valilikçe değerlendirilir ve gereği yapılır.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

Kalfalık ve ustalık belgesi verilmesi

a) Bakanlıkça tespit edilen meslek dallarında çalışmakta olup, bakanlıkça ilan edilecek tarihten itibaren üç ay içerisinde müracaat edenlerden;

1. 18 yaşını doldurmuş olanlar doğrudan,

2. 16 yaşını doldurmuş olanlar kapsam ve süreleri Bakanlıkça belirlenecek eğitime tabi tutulduktan sonra,

Kalfalık imtihanlarına alınırlar. İmtihanlarda başarılı olanlara kalfalık belgesi verilir.

3. Kalfalık belgesini almış olup 22 yaşını doldurmuş olanlara ustalık imtihanlarını başarmaları şartı ile ustalık belgesi verilir.

b) Lise dengi mesleki ve teknik öğretim kurumlarından 1985 -1986 öğretim yılı sonuna kadar mezun olanlara;

Doğrudan ustalık belgesi verilir.

3308 SAYILI MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM KANUNU

- ▶ 2016-2017 yılından itibaren, aday çırak ve çıraklar ile 18 inci madde hükümleri uyarınca işletmelerde mesleki eğitim gören, staj veya tamamlayıcı eğitime devam eden öğrencilere, 25 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yapılacak ödemeler asgari ücretin net tutarının yüzde otuzundan az olamaz. Ödenebilecek en az ücretin; yirmiden az personel çalıştıran işletmeler için üçte ikisi, yirmi ve üzerinde personel çalıştıran işletmeler için üçte biri, Devlet katkısı olarak ödenir. Bu kapsamda yapılacak ödemeleri beş eğitim ve öğretim yılına kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.
- ▶ Staj yapacak işletme bulunamaması nedeniyle stajını okulda yapan ortaöğretim öğrencileri ile öğretim programı gereği staj yapmak zorunda olmayan yükseköğretim öğrencilerinin yaptıkları stajlar bu fıkra hükmü kapsamı dışındadır. Kamu kurum ve kuruluşlarına Devlet katkısı ödenmez.

SİSTEMİN İŞYERİNE SAĞLADIĞI KOLAYLIKLAR

- ▶ Öğrencinin sosyal güvencesi SGK Primleri Devlet tarafından ödenir, (İşletmeler SGK primlerini kendileri dahi ödeseler yine öğrenci yaşındaki kişileri eğitim merkezlerine göndermek zorundadırlar.)
- ▶ Asgari ücretin % 30'undan az olmamak üzere öğrencilere ödenecek maaşın: Personel sayısı 20 den az ise üçte ikisi personel sayısı 20 den fazla ise üçte biri oranında istemesi halinde devlet katkısı işletmeye ödenir,
- ▶ Damga vergisi ödenmez,
- ▶ Gelir vergisi ödenmez,
- ▶ Vergi iadesi ödenmez,
- ▶ Konut edindirme fonu ödemez,
- ▶ Zorunlu tasarruf ödenmez,
- ▶ Kıdem tazminatı ödenmez,
- ▶ Verilen ücret gider gösterilebilir,
- ▶ Öğrenciler işçi sayısına dahil edilmez.

SİSTEMİN ÖĞRENCİYE SAĞLADIĞI İMKANLAR

- ▶ 2019-2020 eğitim-öğretim yılı itibari ile 9. sınıflardan kademeli başlamak üzere öğrenciler örgün eğitim kapsamına alınmış olup mezun olurken kalfalık belgesi, ustalık belgesi ve meslek lisesi diploması alır.
- ▶ Kıdem tazminatı ödenmez.
- ▶ Sigortadan yararlanır, (Her türlü tedavi (Acil olanlar hariç) SGK'ya ait bir sağlık kuruluşunda yapılır.).
- ▶ Mesleki teknik bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazanır.
- ▶ Öğrencilik haklarından yararlanır, (İndirimli Seyahat Kartı, Askerlik Tecili vb.)
- ▶ Yetki ehliyeti devlet adına tescil edilmiş olur.

► 3308 sayılı kanuna uygun olarak gerçekleştirilen eğitimleri tamamlayanlara; şartlarına uygun belge verilir.

* KALFALIK BELGESİ

* USTALIK BELGESİ

* USTA ÖĞRETİCİLİK BELGESİ

* İŞYERİ AÇMA BELGESİ

* 2019-2020 eğitim-öğretim yılından itibaren 9. sınıfa diploma programına başlayanlara MESLEK LİSESİ DİPLOMASI

Kalfalık Belgesi, Ustalık Belgesi veya İşyeri Açma Belgesi ve Usta Öğreticilik Belgesi olmayan işyeri sahipleri bu belgeleri almak için Mesleki Eğitim Merkezlerine başvuruda bulunmalıdır.

